

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Crèdits	0.72 presencials (18 hores) 2.28 no presencials (57 hores) 3 totals (75 hores).
Grup	Grup 1, 1S(Campus Extens)
Període d'impartició	Primer semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Francesca Comas Rubí xisca.comas@uib.es	09:30h	11:30h	Dijous	26/09/2013	26/06/2014	C104
Bernat Sureda Garcia bernat.sureda@uib.es	No hi ha sessions definides					

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Màster Universitari d'Intervenció Socioeducativa amb Menors i Família	Postgrau		Postgrau

Contextualització

Aquesta assignatura, anomenada **Darreres aportacions sobre la història de la família i de la infància a l'Europa del Sud**, pertany al primer mòdul del Màster Universitari en intervenció socioeducativa en menors i família, adreçat als aspectes teòrics.

L'objectiu general d'aquesta assignatura dintre del Màster és el de formar als alumnes en els aspectes històrics de la intervenció en menors i família i la recerca en aquest àmbit, considerant-ho com a àrea de coneixement necessària per a qualsevol professional o investigador sobre menors i família.

Es tracta d'una assignatura obligatòria tant per l'itinerari investigador com professional, de tres crèdits (75hores).

Requisits

Competències

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup I, IS
Guia docent	A
Idioma	Català

Les competències genèriques i específiques d'aquesta assignatura són:

Específiques

1. E-1.3. Els fonaments històrics de les formes de convivència i de les concepcions de la infància..

Genèriques

1. G-1. Tenir i entendre els coneixements que defineixen i articulen menors i famílies com a espai interdisciplinari de diverses àrees científiques (pedagogia, psicologia, sociologia, història, dret i altres), incloent les seves teories, mètodes i àrees d'intervenció, en un nivell que es recolça en documentació científica avançada i inclou alguns coneixements procedents de la vanguardia en aquest camp d'estudi i d'intervenció..
2. G-4. Ser capaços de transmetre informació, idees, problemes i solucions sobre qüestions relatives al comportament humà, tant a un públic especialitzat com no..
3. G-5. Haver desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per continuar la seva formació amb un alt grau d'autonomia, especialment per millorar la seva capacitat professional o per incorporar-se a estudis de doctorat que els proporcionin una formació avançada dirigida a l'especialització acadèmica o investigadora en aquest camp d'estudi i d'intervenció..

Continguts

Els continguts que es treballaran en aquesta assignatura s'organitzen en torn a quatre grans temes:

Continguts temàtics

Tema 1. Les darreres tendències i aportacions a la recerca històrico-educativa sobre infància, menors i família.

L'estat actual de la recerca històrico-educativa en temàtiques de primera infància, menors i família. Noves fonts per a la recerca històrico-educativa

Tema 2. Canvis en el model familiar i descoberta del infant a la crisi de l'Antic Règim i primeres etapes del liberalisme

Modernització demogràfica (baixada de la mortalitat i de la fertilitat). Rousseau i el pas a la família burgesa. Les diferències de gènere. Primeres mesures de protecció de la infància. Primeres passes del sistema educatiu: creació de les escoles de pàrvuls.

Tema 3. Infància i família en els desenvolupaments de l'Estat liberal

Estat i família al pensament liberal, socialista i anarquista. La lluita contra la mortalitat infantil el desenvolupament de la medicina infantil i de l'higienisme. La legislació sobre delinqüència infantil i les idees i institucions de reeducació, la difusió de l'escolarització, educació familiar i socialització. La transmissió dels rols masculí i femení. El treball infantil. Els jocs i les joguines.

Tema 4. Família i infància en la construcció de l'estat del benestar.

Estat i família, les mesures de protecció de la família. "El segle del nin". La nova concepció de la infància i la lluita contra el treball infantil. El desenvolupament de l'Escola Nova. La creació dels tribunals tutelars de menors. Les noves idees sobre reeducació de la infància delinqüent. Noves institucions per a la protecció de la infància. Els drets de l'infant. La difusió massiva de

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup I, IS
Guia docent	A
Idioma	Català

la escolarització. Els jocs infantils i les joguines. L'aparició de noves formes d'oci educatiu. Els moviments juvenils.

Metodologia docent

L'assignatura comptarà amb classes presencials de grup gran. Durant aquestes classes, els professors exposaran part dels continguts de l'assignatura. A continuació, es treballaran els continguts de les lectures obligatòries amb la participació activa de l'alumnat (debats, exposicions, etc.)

Una síntesi de les lectures obligatòries, així com les conclusions a les quals s'arribi després de treballar-les a classe, s'haurà d'entregar en pdf a través de l'espai d'entrega habilitat dintre de l'aula virtual i en els plaços que s'indiquin al cronograma.

Durant tot el curs es mantindran actives eines online a través de les quals els alumnes podran debatre i compartir coneixements, opinions, etc. De manera especial es farà servir el fòrum de debat per comentar fonts històriques relacionades amb l'assignatura.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Exposició dels temes	Grup gran (G)	Les classes presencials s'organitzaran en torn al desenvolupament dels temes, dels quals els professors n'exposaran una síntesi
Classes pràctiques	Activitats a partir de les lectures obligatòries	Grup mitjà (M)	Cada dia de classe presencial es dedicarà part del temps a treballar les lectures obligatòries que l'alumnat ja haurà d'haver llegit abans. Aquest treball es podrà fer en forma de debats en petits grups o grup gran, exposicions orals, pluja d'idees, etc.
Avaluació	Avaluació de l'assignatura	Grup gran (G)	Exercici que consistirà en un comentari d'una font històrica relacionada amb els continguts de l'assignatura. L'alumne/a podrà disposar de material bibliogràfic durant aquest exercici. En aquest exercici s'hauran de desenvolupar els punts següents: <ul style="list-style-type: none"> - Descripció de la font - Informació que aporta - Relacionar la font amb els continguts treballats a l'assignatura - Bibliografia L'exercici tindrà una durada de 120 minuts

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Lectura comprensiva	L'alumne/a disposarà de referències bibliogràfiques de lectura obligatòria i complementària, sobre les quals els professors l'assessoraran.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup I, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció
		L'alumne/a, abans de les classes, haurà d'haver llegit una sèrie de lectures obligatòries la referència de les quals li siran indicades pels professors a través de l'aula virtual amb suficient antel.lació.
Estudi i treball autònom individual	Participació online	Durant el curs s'anirà practicant, a través del fòrum de l'aula virtual i de manera continuada, l'anàlisi de fonts històriques relacionades amb els continguts de l'assignatura. Els professors aportaran diverses fonts sobre les quals l'alumnat haurà d'aportar informació que ajudi a interpretar-les i contextualitzar-les.
Estudi i treball autònom individual	Síntesi de les lectures obligatòries	A partir de les lectures obligatòries de cada bloc, que l'alumne haurà fet abans de cada classe, i del tractament que de les mateixes s'hagi fet durant la classe, l'alumnat n'haurà d'elaborar una síntesi de cada bloc de lectures i exposar-ne les principals conclusions. Els punts orientatius a desenvolupar en aquestes síntesis són: - Idea principal de cada article - Idees compartides i/o que es poden relacionar entre els articles. - Conclusions Aquestes síntesis s'hauràn d'entregar, de manera individual, en pdf a través de l'espai d'entrega habilitat a l'aula virtual en els plaços establerts. L'extensió màxima de cada síntesi no podrà superar les 6 pàgines (lletra times 12, interlineat 1.5).

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut de l'alumnat i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		18	0.72	24
Classes teòriques	Exposició dels temes	12	0.48	16
Classes pràctiques	Activitats a partir de les lectures obligatòries	4	0.16	5.33
Avaluació	Avaluació de l'assignatura	2	0.08	2.67
Activitats de treball no presencial		57	2.28	76
Estudi i treball autònom individual	Lectura comprensiva	25	1	33.33
Estudi i treball autònom individual	Participació online	20	0.8	26.67
Estudi i treball autònom individual	Síntesi de les lectures obligatòries	12	0.48	16
Total		75	3	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup I, IS
Guia docent	A
Idioma	Català

si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

L'avaluació de l'assignatura es farà en funció de la valoració de les següents activitats:

1. Participació activa a classe, prèvia lectura del material indicat pels professors. (fins a un 10% de la nota, no recuperable)
2. Síntesi de les lectures obligatòries (fins a un 40% de la nota, recuperable)
3. Participació en la recerca d'informació sobre fonts historico-educatives i exposició /debat a través de l'aula virtual (fins a un 10% de la nota, no recuperable)
4. Exercici d'avaluació: comentari d'una font històrico-educativa relacionada amb els continguts de l'assignatura. (fins a un 40 % de la nota, recuperable)

Per fer la mitja final, les activitats recuperables hauran d'haver estat avaluada com a mínim amb un aprovat (5.0)

L'alumnat ha de ser conscient que, segons s'exposa al Reglament Acadèmic de la Universitat de les Illes Balears (article 34), es penalitzaran les activitats fraudulentament durant el procés d'avaluació de l'assignatura, en particular la inclusió en un treball de fragments d'obres alienes presentats de tal manera que es facin passar per propis de l'alumnat. Concórrer en un frau d'aquest tipus suposarà l'automàtica qualificació de "suspens"(0.0) a la convocatòria anual (febrer-setembre).

Activitats a partir de les lectures obligatòries

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Cada dia de classe presencial es dedicarà part del temps a treballar les lectures obligatòries que l'alumnat ja haurà d'haver llegit abans. Aquest treball es podrà fer en forma de debats en petits grups o grup gran, exposicions orals, pluja d'idees, etc.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la participació activa i constructiva durant les classes, prèvia lectura dels materials obligatoris, així com la qualitat i l'interès de les aportacions que es facin

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Avaluació de l'assignatura

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Exercici que consistirà en un comentari d'una font històrica relacionada amb els continguts de l'assignatura. L'alumne/a podrà disposar de material bibliogràfic durant aquest exercici. En aquest exercici s'hauran de desenvolupar els punts següents: - Descripció de la font - Informació que aporta - Relacionar la font amb els continguts treballats a l'assignatura - Bibliografia L'exercici tindrà una durada de 120 minuts
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - La claredat, l'ordre i la coherència en l'exposició. - El nivell de coneixements assolits en torn al tema al qual fa referència la font, així com la seva comprensió.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

- La capacitat de relacionar i explicar, a través de la informació concreta de la font, contextos i temàtiques més àmplies de la història de la infància i la família.

- El coneixement i domini bibliogràfic adequat per a contextualitzar i explicar degudament la font històrica.

Es valorarà l'exercici amb nota numèrica de 0 a 10. Es considerarà aprovat l'exercici a partir d'una nota de 5.

Si es suspen aquest exercici s'haurà de recuperar, no farà mitja amb la resta de notes fins que no estigui aprovat.

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Participació online

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Tècniques d'observació (No recuperable)
Descripció	Durant el curs s'anirà practicant, a través del fòrum de l'aula virtual i de manera continuada, l'anàlisi de fonts històriques relacionades amb els continguts de l'assignatura. Els professors aportaran diverses fonts sobre les quals l'alumnat haurà d'aportar informació que ajudi a interpretar-les i contextualitzar-les.
Criteris d'avaluació	Es valorarà la participació, a través del fòrum en la recerca d'informació sobre les fonts històriques que els professors exposin

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Sintesi de les lectures obligatòries

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Treballs i projectes (Recuperable)
Descripció	A partir de les lectures obligatòries de cada bloc, que l'alumne haurà fet abans de cada classe, i del tractament que de les mateixes s'hagi fet durant la classe, l'alumnat n'haurà d'elaborar una síntesi de cada bloc de lectures i exposar-ne les principals conclusions. Els punts orientatius a desenvolupar en aquestes síntesis són: - Idea principal de cada article - Idees compartides i/o que es poden relacionar entre els articles. - Conclusions Aquestes síntesis s'hauràn d'entregar, de manera individual, en pdf a través de l'espai d'entrega habilitat a l'aula virtual en els plaços establerts. L'extensió màxima de cada síntesi no podrà superar les 6 pàgines (lletra times 12, interlineat 1.5).
Criteris d'avaluació	Es valorarà: - Capacitat d'anàlisi dels texts, de comprensió dels mateixos i de síntesi de les idees més importants - Claredat, ordre i coherència en l'exposició. - Presentació adequada quant a aspectes formals d'expressió, ortografia, citació bibliogràfica, etc. Cada síntesi es valorarà amb nota numèrica de 0 a 10. Es considerarà aprovat a partir d'una nota de 5. Si es suspen alguna d'aquestes activitats de síntesi s'haurà de repetir, no farà mitja amb la resta de notes fins que no estigui aprovat.

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

SELECCIÓ BIBLIOGRÀFICA ORIENTATIVA

Bibliografia bàsica

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup I, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

ARIÈS P. *El niño y la familia en el Antiguo Régimen*, Madrid: Editorial Taurus, 1987

BORRÁS LLOP, J. M., *Historia de la infancia en la España contemporánea : 1834-1936 / Dirección del proyecto y selección iconográfica*, José María Borrás Llop. Madrid: Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales: Fundación Germán Sánchez Ruipérez, 1996.

BEL BRAVO, M. A. *La familia en la història*, Madrid: Ediciones Encuentro, 2000

BURGUIERE, A.; KLAPISCH-ZUBER, CH.; SEGALÉN, M.; ZONABEND, F. (dirs.) *Historia de la familia*. 2 vol. Madrid: Alianza Editorial, 1988.

DELGADO, B. *Historia de la infancia*. Barcelona: Ariel, 1998.

GONZÁLEZ-AGÀPITO, J. *La educación infantil: lecturas de un proceso histórico en Europa*. Barcelona: Octaedro / Rosa Sensat, 2003.

GUTIÉRREZ, A.; PERNIL, P., *Historia de la infancia, itinerarios educativos*, Madrid: UNED, 2004

MOLL BLANES, I. *Historia de la familia : una reflexió historiogràfica*, Madrid : Marcial Pons, 2000

PALACIO LIS, I.; RUIZ RODRIGO, C., *Infancia, pobreza y educación en el primer franquismo: (Valencia 1939-1951)*, València : Universitat de València, 1993.

HISTORIA DE LA EDUCACIÓN. Revista interuniversitaria. monogràfic dedicat a Història de l'Educació infantil, nº 10 (1991)

Bibliografía complementària

ANDERSON, M. *Aproximación a la historia de la familia occidental, 1500-1914*. Madrid: Siglo XXI, 1988.

BAJO ÁLVAREZ, M.F.; BELTRÁN MOYA, J.L. *Breve historia de la infancia*. Madrid: Ediciones Temas de Hoy S.A., 1998.

BARTOLOMÉ MARTÍNEZ, B. (dir) *Historia de la acción educadora de la Iglesia en España. II. Edad contemporánea*. Madrid: Biblioteca de Autores Cristianos, 1997.

BORRELL I SABATER, M. *Pobresa i marginació a la Catalunya il·lustrada: dides, expòsits i hospicians*. Catalunya: Centre d'Estudis Selvatans, 2002.

BUJOSA F, MOLL, I., SUREDA B. "La avanzada transición demográfica en Mallorca: el caso de la mortalidad infantil." *Boletín de la Asociación de Demografía Histórica*, XVIII-II, 2000, p. 125-146

DE MAUSE, LI. *Historia de la infancia*. Madrid: Alianza Editorial, 1994.

DELGADO CRIADO, B. *Historia de la Educación en España y América. La educación en a España contemporánea (1789-1975)*. Vol. 3. Madrid: Fundación Santa María, ediciones Moranta, 1994.

DUBY, G. ; PERROT, M. *Historia de las mujeres*. 5 vol. Madrid: Taurus ediciones, 2000.

ESCOLANO, B. "Aproximación histórico-pedagógica a las concepciones de la infancia" *Studia Pedagogica. Revista de Ciencias de la Educación*-Universidad de Salamanca, núm.6, 1980, pàgs. 5-16

FERNÁNDEZ VARGAS, V; NAVARRO, L.L. *El niño y el joven en España (siglos XVIII y XX)*. Barcelona: Anthropos, 1989

FULLANA I PUIGSERVER, P. "Menors a Mallorca en perspectiva històrica (1796-1975)". *Alimara. Revista de Treball Social*, núm. 51, 2008

HISTORIA DE LA EDUCACIÓN EN ESPAÑA, tomo I (Del despotismo ilustrado a las Cortes de Cádiz) y Tomo II (De las Cortes de Cádiz a la Revolución de 1868). Madrid: Ministerio de Educación y Ciencia, 1985.

LEVI, G. i SCHMITT, J.C. (dirs.) *Historia de los jóvenes*. 2 vol. Madrid: Santillana y Taurus, 1996.

LÓPEZ NÚÑEZ, A. *Los inicios de la protección social a la infancia en España*. Madrid: Editorial CEPE, 1992

NASH, M. *Mujer, familia y trabajo en España 1875-1936*. Barcelona: Anthropos, 1983.

PACERA, C. *Estudios de historia de la infancia*. Barcelona: PPU, 1993.

PUELLES BENÍTEZ, M. de. *Política y educación en la España contemporánea*. Madrid: UNED, 2004.

REVISTA DE EDUCACIÓN, monogràfic "Historia de la infancia y de la juventud", núm. 281, 1986.

ROCA CHUST. T. *Historia de los Tribunales Tutelares de Menores en España*. Madrid: CSIC, 1968.

RUIZ RODRIGO, C. & PALACIOS LIS, I. *Pauperismo y Educación. Apuntes para una Historia de la Educación Social en España*. Valencia: Universidad de Valencia, 1995.

Any acadèmic	2013-14
Assignatura	10986 - Darreres Aportacions sobre Història de la Família i la Infància en Europa..
Grup	Grup 1, 1S
Guia docent	A
Idioma	Català

SANTOLARIA SIERRA, F.F. *Marginación y educación. Historia de la educación social en la España moderna y contemporánea*. Barcelona: Ariel, 1997.

TORRECILLA HERNÁNDEZ, L. *Niñez y castigo. Historia del castigo escolar*. Valladolid: Universidadde Valladolid, 1998.

VOLTES, M.J.; VOLTES, P. *Madres y niños en la historia de España. Grandezas y miserias de la vida íntima de otros tiempos*. Barcelona: Planeta, 1989.

Altres recursos

Al llarg del curs, a través de l'aula virtual, es facilitarà als alumnes el **material de lectura obligatòria** i altres recursos específics sobre temàtiques concretes.

